

Mythologia, Venise, 1567 - IX, 01 : De Ulysse

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Venise, 1567 - X \[118\] : De Ulysse](#)

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre IX

[Mythologia, Francfort, 1581 - IX, 01 : De Ulysse](#) est une version augmentée de ce document

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre IX

[Mythologie, Paris, 1627 - IX, 02 : D'Ulysse](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre IX

[Mythologie, Lyon, 1612 - IX, 01 : D'Ulysse](#) est une transformation de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Venise, 1567 - IX, 01 : De Ulysse, 1567

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 08/08/2025 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/938>

Présentation du document

Publication Venise, Comin da Trino, 1567

Exemplaire Munich (Allemagne), Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ) , Res/4
Ant. 50

Formatin-4

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Pagination 266r°-267v°

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques, historiques et religieuses [Ulysse](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 30/04/2018 Dernière modification le 25/11/2024

vocauit, Callimachus in hymnis, & Fortuna rebus omnibus dominari credita, & Spem ac Timorem graues Deos ita vocauit Theognis;

Ε' Αντι της επιφυλαξης της περιποιησης λατηνης,

εγενετο της φρεγανης διαβολης αποφευκης.

Spesq; Timorq; pares mortales inter, & iidem

Intestant animos, numen verunque graue.

Nam cum superiores motus animorum diuinos esse significanterent, & Mensis, Fidei, Pietatis, Virtutis fana fuerint erecta, non ne hoc palam indicarunt. Deos omnia prospicere, & viros bonos quam maxime ad integratorem ac beneficentiam oportere animos suos accommodare? Atqui cum mundum totum Deum esse dicarent, nihil omnino putabant diuina praesentia Deorum certe posse, cum multitudo rerum omnium quae agerentur & dicerentur, & cogitarentur Deos ipsos testes esset habitura: quare nemini scelerato esse impune licuit. Neque ullus fuit ex hac tanta Deorum multitudine, cui mortalium sapientia, probitas, iustitia, integritas, fides, temperantia non esset grata; quare praeclare traditum est a sapientibus duas esse vias animorum e corporibus excedentium. Qui enim se humanis vitiis contaminassent, sequeratos libidinibus addixissent, quibus certi se domellicis torpiditudinibus ac flagitiis inquinassent; vel qui fraudes inexpiabiles in administrandis rebus patris sux concepissent, illis deuium quoddam iter suis seclusum a Deorum concilio tradiderunt, atq; hi nunquam ad Deos ipsos posse peruenire poterant. Qui vero multa quidem, ut expiabilia peccata commisissent, sordibusque humanæ focis fuissent inquinati, illis post certum temporis spatium ad Deorum concilium accedere licebat, vbi omnes illas sordes ablauissent; cum nihil nisi purum & simplex ad Deos peruenire posset. Qui vero se integros castosq; seruassent per totam vitam, quibusq; fuisset quam minima cum corporibus contagio, & qui in his corporibus Deorum viram fuissent pro viribus imitati, his facilem patere redditum ad Deos, unde discerent, tradiderunt antiqui. Quare cum sceleribus ingentia supplicia, virtuti magna premia proponerentur, cumq; omnium negotiorum cogitationumq; suarum Deos testes habere singulos dicerent, qui poterant homines vel nolentes ad probitatem impelli pauidi & ob Deorum praesentiam demissi?

at nunc de Vlyssē iam dicamus.

De Vlysse.

Cap. I.

V Llysses, de quo tam multa, tamq; mirabilia scribuntur a poetis, & ab omnium poetarum principe Homero præcipue, natus est in Boeotia ut sensit Lycophron, ut vero alii in Ithaca parentibus Laerte & Anticlea, de qua ita meminit Hom. lib. 1. odyss.

40

*Ζεύς οὐδέ τις μετέπειπεν
Αὐτούσιον θυμόν την πάτερνην αἰτίαν,
τοῦ δοῦλου κατιδινούσιον Διονύσιον.*

Atque anima accessit defunctæ matris eodem,
Nata magnanimo Autolyco claræ Anticleæ:
Quam viuam liqui petii cum Pergama sacra.

Hic vbi nauigandum esset ad bellum Troianum cum ceteris Heroibus, se insanum esse simulauit ob eximium amorem, quo vxorem Penelopeñ Icarū si-

Xxx liam,

Mythologiarum

lizm, ut aint prosequebatur. Iunctis itaque duobus inter se longe diversis
 animalibus litus aratro proscindere coepit salemque per seminibus sparge-
 re. At Palamedes eius astutia cognita cum aperire & retegere illius coni-
 clivum niteretur, Telemachum Vlyssis filium infantem, quem vnicum Vlysses
 habebat, ante aratum in sulco depositus: Vlysses facinus conspicatus ne si
 illum laderet, aratum subleuauit. cognitum fuit eo pacto simulata fuisse
 ab Vlysse illam insaniam, at non vere esse mente captum; quare ad bellum
 Trojanum cum ceteris Heroibus classe necessario deuictus egregiam operam
 Græcis in eo bello nauavit. Primum enim fuit autor ut Achilles inter filias
 10 Lycomedis virginali habitu indutus, atq; ita latens, ad bellum protrahere-
 tur: deinde sagittas Philoctetis, quas is ab Hercule ceperat, ad Trojanū bel-
 lum attulit, sine quibus Troia capi non poterat, ut monuerat oraculum. Ci-
 neres Laomedontis clam è Scæxa porta rapuit. Palladium cræsis arcis culto-
 dibus sustulit. Explorator cum Diomede missus Rhæso Traciz rege cæso
 abduxit equos, ante quam Xanthi aquam bibiſſent. Hæc autem omnia nisi
 fierent, Troia omnino erat inexpugnabilis. Multa sunt denique & alia ab
 eodem Heroe in illo bello, quæ callidè excoigitata fuisse commemorantur, quæ
 nunc omitenda duxi: atque illæ tantum percurrâ, que non ad subiugandam
 aliquam Afic partem, quod quidem nō valde glorioſum est cuiquam, p̄selec-
 20 tim si id hac per multas plurimorum manus. neque ad occupandum at-
 tigent imperium Trojanorum, sed ad sciplum, quod multo præciarius ell. viii
 secundum, & ad componendos animi motus, & ad mentem suam rationi, pru-
 identiæ legibus subiiciendam fuerunt ab antiquis memorix prodita. Ca-
 præ igitur Troia cum in patriam nauigaret Vlysses, ad littus Ciconū, qui fue-
 runt alpertri Thraciz populi tempestate delatus, multis è suis in prælio
 aduersus irruentes Ciconas desideratis soluere tandem ab illo litore coactus est.
 rū rursus in Aphricam tempestate delatus ad Lotophagorum regionem appu-
 lit: ibi cum socii eius locorum fructus gustasset patræ oblii ad naues mi-
 nimè reueterant. Inde verò fertur delatus fuisse in Siciliam, ubi Polyphæ-
 30 mi antrum cum duodecim sociis intravit, quem Polyphemū polte liberio-
 ribus poculis inuitatum, cum in profundum somnum deflexum videret, qui
 iam sex socios Vlyssis deuorasset, obexcavuit; & vnicum oculum, quem
 is habebat, accenso titione exuslit: tum pellibus ouium indutus cum super-
 stiribus sex sociis ex antro inter oves mirificè clam elapsus est. è Sicilia de-
 inde ad insulam Aeoliam delatus ventos in vtrem inclusos præter Zephyrū,
 omnes accepit ab Aetolo; nam is è Sicilia & ab Aeoliis insulis in Ithacam
 nauigantibus magnopere est utilis. At cum sociorum auaritia, qui thesauro-
 rum in vtrem inclusum credebant, reclusisset vtrem, iessantibus ventis acer-
 bisimè ad Aeoliam insulam denuo repellitur. Hic rufus cù frustra Aeoli-
 40 munus id repeteret repulsam passus ad Læstrygones immanissimos Campani-
 z populos Neptuni filios creditos accedit. Atque cum Læstrygones hu-
 manis carnibus vescerentur, nonnullis è suis amissis, mox ad Aetam insulæ
 eussum tenuit, quo in loco Circe venefica mulier, quæq; plurimum magicis
 artibus posset, Solis filia credita habitabat. Hæc etiam nonnullos è sociis
 Vlyssis exploratum qui nam insulam incolerent missos, in belluas cōuertit.
 Ad hanc Vlysses intrepidus accessit sumpto pharmaco, quod sibi Mercurius
 aduersus veneficia dederat: quā stricto gladio socios prima forme coegit te-
 situere. cū hac poena annū versatus filii suscepit Telegonū. Mox ad infe-
 rior

ros descendit, ut è vate Titesia quæ sibi agenda forent, perdisseret; unde reuersus ad insulam Sirenum delatus aures sociorum cera illitas obturauit, seque ad malum nauis alligati iussit, ne luauitate cantus victus perimeretur. Deinde Scyllam & Charybdim pertransiens non sine aliqua lociorum iactura in Siciliam rursus peruenit, ubi Solis filii paternos greges custodiebant. Hic monuit socios ne Solis greges ledarent, sed ipso dormiente fame coacti, iamdiu enim permagnam annorum penuriam plurimum passi fuerant nauigantes, plura animalia è gregibus occiderunt; quod scelus tantum omnes naufragium passi morte posse luerunt. At Ulysses expers eius sceleris arrepto malo nauis nouem dies in mari fuit ab undis & ventis agitatus; ac tandem ad Ogygiam insulam delatus, & a Calypso Nympha in hospitium acceptus, septem annos cum illa versatus est, atq; ex eius congreſu filios etiam suscepit. Iude cum rate denique vectus fuisset ita Diis inbentibus, cum non procul abeſlet à Phœacia, ratis etiam frangitur, quoniam Neptunus propter casum Polyphemi filii grauiſſimam tempeſtatem illi immitit. Huius misera Leucothoe tabulā subiecit, cui innixus Ulysses in portum Phœacum adnatauit, nudusque inter frondes arborum ibi se occultauit. Cum verò uestes postmodo à Nausicaa filia Alcinoi accepisset, Palladis opera ad Areten Alcinoi coniugem perductus est, à qua nauibus & sociis dono ceptis in Ithacam cum muneribus dormiens exponit. Hic à Pallade extatus sumpto medici habitu, uti Pallas monuerat, ad suos rediuit, domumq; suam laſciuis ac sceleratis procis expurgauit. Hæc autem omnia ita sunt à poetis decantata, ut vel solum Homeri poema nobis possit esse testimonio ita se habere, quæ hactenus de Ulysse dicta sunt. At nunc cur hæc ita fuerint ficta, perquiramus. Atque illud etio primam, quod si quis diligentius considereret illa, quæ memoriz prodita sunt de Ulysse, is intelliget vniuersam hominum vitam in his fabulis expressam fuisse, & præclaras sub his præcepta contineri, quæ spectent plurimum ad animos nostros in omnes fortunæ euētus ad sapientiam informandos. Quis est enim Ulysses? an non sapientia, quæ inuicta per omnia pericula intrepidè pertransiit? aut qui sunt Ulyssi locū? non ne animorum nostrorum motus? Cur igitur multos ē suis locis in prællis aduersus Ciconas ad radices Ithaci montis amisit? cur multi fuerunt à Leptrygonibus absiumpti? cur nonnulli a Cyclope vorati? cur alii à Scylla & Charybd. grauiſſimis monſtris absorpsi? Quoniam multi vel ita, vel doloribus vincuntur, vel rebus aduersis ita intrinquentur, atque conlennuntur, animoque dehincidunt, ut ad piorum locum, tanquam in patriam, peruenire non possint. Alii contra non cedunt quidem difficultibus, aduersus quarum molem inuicti persistunt, sed inter Phœacum delicias, aut inter fructuum Lotophagorum suavitatem, aut per iucundissima Circes pocula, aut cantus Sirenum, propriam salutem neglexerunt. Quare non pauciores inter delicias aut voluptates, quam inter grauiſſima pericula socios Ulysses desiderauit. Quanta sit autem vis voluptatum, quamq; pernicioſa mortalibus, declarauit exemplum Polyphemi; quippe cum vel tanta moles Cyclopis fuerit per vii suavitatem oppressa. Cum demonstrarent rursus poetæ diuinam bonitatem omnibus patere eius auxilium implorantibus, dixerunt illum ventos in utrem inclusos ab Aeo lo accepisse, que tamē neglecta semel posse non foret ita facilis & omnibus obuia, illum ad Aeolum reuersum repulsam passum fuisse inquiunt. Deinde ostendunt auaritiam socio-

Mythologiae

sociorum Vlyssis, qui utrem recluserunt multorum & laborum & calamitatum fuisse originem. Ibidem quā necessaria sit Imperatoris vigilancia ostenditur, cum neque tantillum quidem ab administratione rerum ad communem omnium salutem pertinacium, recedere licet. Quamvis plerisque nō ad publicam, sed ad propriā utilitatem res publicas gubernare nunc mos est; qui neglecto humanitatis & aequitatis iure illud rātum quod sibi conferat, legitimū esse arbitrantur. Deinde significatum fuit per hęc virtuē bono necessariam esse omnino prudentiam & rerum futurarum quasi diuinationem quandam, & præcognitionem, cum sciscitatum de rebus futuris vel inferos adierit. At vero non sufficere vites humanas ad superanda pericula, vel titillationes voluptatum, ad quas obstupescit humanum ingenium, facile monere potest Mercurii munus, quod datum est Vlyssis aduersus omnia veneficia. Cur inter suauissimos Sirenum cantus, vel aures obturari, vel ad malum alligari conuenit? quia aduersus illegitimarum voluptatum illecebras vel furdos esse, vel rationi firmissime alligatum obtemperare omnino opus est. Cur socii nauis igne fulminis & celestis confiagrande ubi Solis greges macravissent, eo Deo neglecto in mari perierunt, ac solus Vlysses eus sit? quia nemō impune denique religionem parvifacit, cum innocentes semper Deus protegat & adiuuet. Hie idem modo nudus & ad litus cinctus inter frondes larvir, modo auri & argenti diues multis acceptis sociis & muneribus in patriam dormiens exponitur ob fortunę vicissitudines, quas virum sapientem & quo animo perferrere opus est. Hie idē sumpto mendici habitu consilio Palladis post omnes procos eos tranquillus in patria fuit, quoniam viri boni & mali eundem habent ortum, & exitum vitę, omnes enim mendici & nudis nascuntur ac moriuntur. In illo igitur habitu superatis denique & extinguis libidinis, voluptatumque omnium stimulis, qui proci sunt animis nostris, in patria, in piorum locis, in Deorum cœcilio felicissime viuimus. Quare, si quis vel illa monstris, quae dicitur Vlysses perdomuisse, alicubi extitisse credat, vel si extitissent tam dispersa, ad illa omnia Vlyssem fuisse delatum, is nimium rerum antiquarum scriptoribus pro quadam simplicitate credit, & à veritate omnino valde delirat. Sin hęc omnia ad mores, vitamque mortalium recte instituendam excogitata putet, mecum plane sentit; cum omnia hęc ad omnes fortunę euentus sapienter ferendos non mediocriter pertinet. Atq; de Vlyssie ita breuiter, nunc de Orestie dicatur.

De Orestie.

Cap. 11.

Orestes autem fuit Clytemnestra & eius Agamemnonis filius, qui summus Imperator fuit Gręcorum, ubi Gręci ad Troiam militarent, quem alii dicunt in conuiuio cum domum post id bellum rediisse, alii in balneo una cum nonnullis viris illustribus per infidias Aegisthi fuisse cęsum. Fuerunt Orestes patruulum domi cum matre relictum fuisse, quo tempore Agamemnon ad bellum Troianum nauigauit, ubi cantorem custodem & admonitorem Clytemnestra reliquit. At Aegisthus Clytemnestra' desiderio captus cantore clam per infidias in insula deserta obtuncato, illa denique potitus est. Hie idem Aegisthus Agamemnone patre Orestis cęso filium quoque erat occisurus, nisi is ab Electra forore admonitus infidias sibi parauit Aegistho, fuga sibi salutem comparasset. Profugit igitur Orestes ad Stro.